

DIRECTOR:
D r. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Calea cea bună

Să progresăm, dar cuminte — Cam ce ar trebui să ne preocupe pe noi? — O seamă de sugestii

de prof. DUMITRU NEDA

Râvna necurmată spre tot mai bine e semn sigur de viață și vitalitate. Cu o condiție: să țină drumul firească. Indată ce apucă însă câmpii, vedește nesănătate. Și sfârșitul unei asemenea sbateri nu-i greu de prevăzut. Cu alte cuvinte: pe toate tărîmurile propășirea e un imperativ al existenței. În avântul spre atingerea idealului însă nu-i iertat să rupem firul dezvoltării firești, organice, de până aci. Natura nu cunoaște salturi decât mortale.

Biserica e și ea un organism viu și din multe puncte de vedere i-se potrivește și ei, — în mădularele sale pămîntene — deviza: Excelsior! Nici n'au lipsit, de altfel, niciodată, în sânul ei străduințele spre tot mai deplină desăvârșire. Și nici nu pot lipsi, câtă vreme o călăuzește Spiritul despre care știm că viu și dătător de viață, de tot mai multă viață, este.

Văzute în lumina acestor considerații, mișcările mai noi, spre o mai intensă spiritualitate în biserica noastră, bine înțeles că nu pot decât să umplă de bucurie toate inimile de bine. Se aduce drept pildă Apusul catolic; foarte bine. Se stăruie pentru o purcedere la fel; iarăși foarte bine. Se reliefează ce ar fi de dorit în special: mai multe tagme călugărești, mai mulți preoți necăsătoriți, slujbe mai scurte, devoțiuni noi în forme noi ș. a. Principal, așadar, foarte bine și asta. Binele, adevărul, morala și dogma sunt aceleași pentru Apus și Răsărit.

Se schimbă însă lucrul când e vorba de înfăptuirea idealului râvnit. Și aici nu suntem chiar de fel de-o părere cu tinereii mai luți la vorbă decât la judecată și mai porniți spre sburdare nesăbuită decât spre înfrânare cum-pănită, cari își dau cu socoata că n'avem decât să facem împrumuturi din vecini, cu top-tanul, și totul e în rând: înaintăm de-a mai mare dragul, în aplauzele ingerilor, a sfinților, a ceriului și a pământului.

Să fiu bine înțeles: nu cred că se află om cu scaun la cap, care să afle ceva de reprobabil în recitarea rosariului, în adorarea, deocamdată privată, a Sfintei Inimi, în introducerea devoțiunii cunoscută sub numele de „Calea Crucii“, în cetirea și talmăcirea vieților sfinților apuseni și în altele de acest fel. Tatăl nostru, Născătoarea, cinstirea Răscumpărătorului, a patimilor Lui, și a celor aleși ai Săi, nu poate sminti nici un suflet normal. Deasemenea nici gândul că s'ar înmulți și la noi numărul celor ce trăesc și mor singur de dragul Domnului și a mântuirii lor și a deaproapelui: celibii, călugării și călugărițele.

Dar când e vorba să ne atingem de-un

patrimoniu sacru, cum este de ex. ritualul, în care e cuprinsă forma în carea și-a găsit exprimare atâtea veacuri de gândire și simțirea creștină a părții de lume în care s'a aflat și neamul nostru, trăind, cugetând, și, rugându-se și el la fel cu sfinții alcătuitori ai acelor forme, potrivite și firii sale, căci altfel s'ar fi debarasat de ele, apoi e cât se poate de temerar să te uiți peste drum și să modelezi, cu foarfeca, ale tale după ale vecinului. Mai ales când meșterii mari, de talia unui Iacob, Vasile, Ioan, Grigore și ceilalți lipsesc și încearcă să facă opera lor bieți epigoni, adesea bieți băețandri abia scăpați de groaza „notelor“. Și chiar lăsând la o parte aureola sfințeniei: unde ne sunt bărbații cu studii liturgice temeinice, vaste, *dovedite*, cari să-și spună cuvântul cu toată greutatea omului perfect orientat în cauză? Avem pe cineva, noi (sau ortodocșii), care să cunoască amănunțit slujbele răsăritene în evoluția lor istorică și să fie în clar cu stadiul lor actual în întreg Răsăritul ortodox și catolic?

„E ușor a scrie versuri, când nimica n'ai de spus, și e ușor a ciopârți opera altora. Progres însă nu-l tot una cu ciopârțire, ci e continuarea clădirii pe temelii puse deja, cu ciselări de rigoare. Altfel se produc monstruozi ritualuri, cum e liturghia prescurtată a Rutenilor galțieni. Și de cât așa ceva, de o mie de ori mai bine nimic. Asta nu de frica heterodocșilor, ci din adânci motive de psihologie religioasă. În cele sfinte orice încercare de comercializare e trivializare. Cine se târguie azi cu Dumnezeu pentru o oră de închinare, mâine se va târgui pentru trei sferturi de oră, ca s'o scoată că-i pagubă de oricâtă vreme „plădută“ cu închinarea. „Unule Născut“ „Sfinte Dumnezeule“ „Heruvicul“ „Credeul“ „Rugăciunea amvonului“ *adause*, pe rând, la liturghia-tip, mutarea (nu ștergerea!) proscomidiei și amplificarea ei, dovedesc cumcă spiritul bisericii răsăritene catolice admite evoluția ritului, dar n'o vede negreșit în stărcirea și amputarea radicală a slujbelor.

Ori doară crede cineva că sunt epulzate toate posibilitățile de dezvoltare proprie și de aceea trebuie să trecem nesmintit peste drum, să împrumutăm forme și material nou?

Tare ași dori să vină cineva și să facă „lumină“ în această chestie. De dragul chestiei și pentru că suntem destul și cei de convingerea că departe de a fi puși, noi răsăritenii catolici, la noi acasă, în fața unui izvor cu totul secătuit, dimpotrivă suntem în posesia unei mine de aur neexploatare de veacuri, și

ne complăcem, — adică se complac unii dintre noi, — întru contragerea de împrumuturi, pentru că-i mai ușor să iei deagata, dintr'a altuia, decât să-ți câștigi ceia de lipsă muncind, întru sudoarea feței, ogorul strămoșesc. Un singur caz: cultul sfântului Iosif. Il avem — în menologion! — cu mult înainte de ce l-ar fi avut Apusul. Și încă într'o formă răpitoare. Câți dintre iubitorii de litanii apusene îl cunosc însă și și-au luat osteneala să-l adânciască, să-l popularizeze? La fel suntem cu cultul marian și peste tot cu cultul liturgic. Se spune într'una că-i plictisitor, că a ieșit din ritmul vremii, că nu-i practic, că e imposibil etc. Avemu-ne, însă, și noi „Anul liturgic“ al nostru, făcut cu priceperea și dragostea unui Guéranger și a atâtor altora din Apus? Pătruns'am noi, preoți și credincioși, în lumea de frumseți și bogății a rândulelilor noastre euhologice, ca să putem enunța verdictul: vechitură ce reclamă neapărat reparări radicale și peteceli, fie și de altă stofă?

Convingerea celui ce scrie aceste șire este că înainte de ce am face schimbări și inovații de natură rituală-religioasă, să ne apucăm de studiul temeinic și amănunțit a chestiilor ce ne preocupă, să vedem odată limpede, ce avem și cum am ajuns la aceste comori, ca să fie clădirea noastră în continuare, pe temelii solide și firești și nu să atârne în aer. Rezolvând în felul acesta problema atinsă, apoi a cântării bisericești, a zidirilor cultice, a devoțiunilor ce ar fi de dezvoltat și la noi și a formelor de viață așetică ce pot răsări din spiritul propriu nouă, eventual pot fi grefate pe această specială structură spirituală, am rezolvat, cu perspective de ulterioară propășire aceste probleme de viață duhovnicească. Am apucat pe calea cea bună. Altfel caricaturizăm o operă divină, ne osândim la chircire și ne facem de ocară prietenilor și dușmanilor.

Pentru apropierea fraților. Ori cât de dujmănos ar fi fost primit, de unii și de alții, gândul nostru de frățescă înțelegere cu ortodocșii, rămâne, totuși, constatat faptul că sunt și conștiințe superioare, cari prind în toată grandoarea sa însemnătatea acestui act bisericesc-național și-i doresc realizarea cât mai grabnică. Păr. Gala Galaction sigur, nu stă izolat, cu vederile sale înalte, creștine mai presus de toate.

Cătu-i pentru calea ce ar duce la împlinirea acestui vis, cunoaștem deja păreri acceptabile ale dlui Nichifor Crainie, ale păr. Gala Galaction și ale prof. Stăniloae din Sibiu, (acestea din urmă având, totuși, aparența, că-s puse pe hârtie mai mult de mântuială). Am spus și noi, apoi, ceva din păreri noastre (revizuirea, în comun, a cărților liturgice, ca să începem de aci cu unificarea). Nr. 13—14 al „Vestitorul“-ui din Oradea (Iulie c.) vine și el cu precizări în cauză, prin diaconul Ioan. Aflăm de nimerite modalitățile de colaborare practică între fiii

celor două biserici naționale românești propuse de numitul Diacon, rezumate în următoarele:

1. Cunoștințele personale, cel puțin a publiciștilor și profesorilor de teologie, uniți și neuniți. 2. Intensificarea rugăciunilor pentru unire, dintr'o parte și dintr'alta. Odată strânse sufletele prin puterea mai presus de fire a harului, ar urma ca de sine și alte modalități. Așa: Mica Înțelegere a publiciștilor celor două biserici, cicluri de conferințe asupra subiectelor religioase de interes comun, insistențe comune pentru înlăturarea teoriilor științifice false din manualele școlare, excursiuni de perfecționare comună, atât în Orient cât și în Occident. Și de va fi dragoste între frați, ea va duce la îndeplinire opera unirii.

Să nădăjduim în mila Celui de sus, care va desgheta ghița inimilor și va aprinde lumina minților frățești și atunci nimic nu va mai putea opri lucrarea de împăciuire și înfrățire a sfântului Spirit. Tabăra celor mulți la număr deie deschis și creștinește, în proporția cuvenită, semne de înțelegere!

Noul Liturghier cu „Prefața“ lui

— Câteva cuvinte bine intenționate —

S'a primit aproape de fiecare preot noul Liturghier, impus prin poruncă chiriarchală pentru exclusivă folosință de acum înainte, spre a se atinge uniformitatea absolut necesară și dorită întru săvârșirea celei mai alese slujbe dumnezeiești, — care este sfânta Liturghie.

Lămurirea unor nedumeriri și întinderea unei orientări generale asupra limbii și precizatăli traducerei servește „Prefața“ Părintelui canonic Dr. Victor Macavei — președintele Comisiunii pentru revizuirea cărților bisericești — apărută în Nr. 25 din 20 Iunie a. c. din „Unirea“.

Noul Liturghier, fără îndoială, înseamnă un progres enorm, mai ales față de cele două două ediții din urmă, și atât ca redarea textului original, precum și ca limbă românească e cel mai perfect, din câte am avut până acum. — Considerațiile ce urmează, vreau să spun înainte, nu au aerul ca să fie o recenzie, sau chiar o arătare de scăderi, ci numai o mică contribuție la progresul de uniformitate, care contribuție o cred că trebuie să fie dată, după ce de o lună de zile săvârșesc deja sfânta Liturghie (cu Utrenia și Vecernia) cu multă grijă după noul Liturghier și văd și cele scrise în Prefața de Părintele canonic.

Inchieră „Prefeței“ spune, că „este datoră de conștiință a fie-cărui preot, ca de acum înainte să se folosească numai acest text, spre a ne putea apropia cât mai mult de aceea mult dorită uniformitate a serviciului nostru liturgic.“ Aceasta încheiere, de altcum impusă ca poruncă prin P. P. S. S. Episcopii, este oarecum slăbită prin unele declarații, că adecă unele expresii ori cuvinte ar fi fost mai bine așa sau așa, — precum și prin nota de sub col. I de pe pagina 5 din numărul respectiv al „Unirii“, care zice: „Rog pe frații preoți să îndrepteze.....“ — Acest lucru are darul, ca pe mulți să-i facă a-se crede în drept, ca atât unele schimbări menționate în „Prefața“ ca ceva mai bun și mai perfect, cât eventual și altele — cum vor vedea și ei de bine și corect (și câți nu se cred autorități liturgice și limbistice infalibile!) — să le îndrepteze, socotind de încurajare în acest înțeles unele declarații din aceasta „Prefața“. O, eu socot că aceasta „Prefața“ este numai pentru a da o orientare și așa s'a și intenționat, iar nu să sugereze vre-o schimbare sau chiar să îndrumeze a se face așa ceva.

Îndreptarea unor scăpări din vedere — inerente oricărui lucru omenesc — și facerea unor schimbări, chiar pentru a se atinge uniformitatea dorită, cum am spus, nu este bine să se facă în „Prefața“, dar nici nu se atinge scopul chibzuit, că adecă îndreptarea s'ar face uniform și de toți preoții. Pe lângă că vor fi și de aceia cari, din un motiv sau altul, n'or fi cetit „Prefața“, se vor afla mulți cari — asemenea din diferite motive — nu pot să dea aceea atențiune pedantă cauzei, după cum de fapt ar fi bine. — Calea mai sigur ducătoare la la scop ar fi, ca Onorata Comisiune pentru revizuirea cărților bisericești, chibzuind asupra îndreptărilor ce se impun în momentul de față, la cele aflate de îndreptat, să ia aprobarea Înaltului Cor episcopal. Executarea în practică a îndreptărilor să se impună prin autoritate chiriarchală, făcându-se în baza acestei porunci corectarea în exemplarele bisericilor, cari pot suferi corectare, fiind călăuze întru servirea sfintei Liturghii — și nu exemplare de bibliotecă. Pentru practicitate și pentru a face posibilă o îndreptare estetică — având în vedere frumoasa executare tehnică a noului Liturghier, ce s'ar vătămă prin însemnări cu creion și cerneluri provinciale, ne mai pomenind de scrisoarea înșasă — s'ar putea tipări îndreptările necesare pe o bucată de hârtie fină gumată pe dos, cu caracterele corespunzătoare, — încadrat textul între linii pentru indicarea tălerii cu foarfeca — și în dreptul textului arătându-se locul unde este a se lipi peste textul vechiu. Acest lucru ca preț ar costa câțiva Lei foaia și atare foaie s'ar trimite pentru fiecare preot, impunându-se executarea, atât de ușoară, practică și estetică a îndreptărilor.

Dacă nu se va face acest lucru, sau altceva așa fel, în loc de a merge spre uniformitate, cred că în urma neatențiunii multora, multiformitatea de până acum eventual mai primește noul aporturi.

* * *

În ce privește îndreptările, pe lângă cele semnalate de Părintele canonic, la toată întâmplarea este de precizat textul cuvenit la cererile 5 și 10 ale ecteniei celei mari, care nu poate să aibă mai multe forme decât una la nici un caz. Or, în noul Liturghier așa este — și acest lucru ușor poate să aducă pe preot în confuzie.

Cererea a 5-a are forma: Pentru Preafericitul Părintele nostru Papa...., (Înalt) Preasfințitul (Arhi) Episcopul nostru...., și pentru cinstita Preoțime, întru Hristos Diaconime, pentru tot clerul și poporul, Domnului să ne rugăm, la pagina 13, iar la paginile 34, 63, 114 și 172 are forma: Pentru Preafericitul Părinte Papa...., pentru Înalt Preasfințitul Metropolit..., pentru (Înalt) Preasfințitul (Arhi) Episcopul nostru...., și pentru....

Această formă din urmă de pomenire e și la Intratul cel mare (fără a se zice Părintele Papa și Mitropolit al „nostru“).

Cererea a 10-a sună în chipul următor la pagina 13: „Pentru cei ce călătoresc pe ape, și pe uscat, pentru cei bolnavi, pentru cei ce se ostenesc, și pentru cei robiți, și pentru mântuirea lor, Domnului să ne rugăm.“

La paginile 34, 63, 114 și 172 este: „Pentru cei ce călătoresc, pentru cei bolnavi, pentru cei ce se ostenesc...“

Textul original grecesc este așa cum s'a încercat a se reda la pagina 13, însă logic este a se zice în forma a doua, — fără calificarea călătorilor, — deoarece atunci când s'a stabilit definitiv textul liturgic se călătorea numai pe corăbii și pe pământ — dupăcum este și textul cererii; azi însă se mai călătorește sub nivelul apei, sub pământ (tunele de zeci de km) și în aer, zburând, și deci spre a

ne ruga pentru toți aceștia — dupăcum este intențiunea — e suficient în mod colectiv a zice „pentru cei ce călătoresc“ numai. În caz contrar acești din urmă călători mai moderni nu ar fi cuprinși în ruga noastră, ceea ce însă nu se intenționează.

Poate sunt și altele, și or fi, ce trebuiesc bine precizate în scopul uniformizării. Fără nici o pretenție de a angaja vre-o discuție, ci numai ca idei absolut subiective, — invitate în mod spontan la luarea în folosință a noului Liturghier și la cetirea, în completare, a celor scrise de Părintele canonic, îngrijitorul de editarea noului Liturghier, — scriu aceste câteva șire și sunt în credința că vor fi mai mulți din frații preoți de aceeaș părere.

Protopop **Iosif Sângeorgean**

Congresul Agru-lui la Oradea. În eparhia bogată în viață sufletească a Orăzii s'a ținut, anul acesta, întâiul congres diecezan al Agru-lui, la sărbătoarea ss. Petru și Pavel. A fost o adunare impunătoare, din preoți și mireni, reprezentând întreaga eparhie. Strălucirea ei a ridicat-o și mai mult participarea alor trei arhieriei. Alături de Preasfințitul *Valeriu Traian* al locului, anume, au ținut să fie față la serbări și Preasfințitul *Alexandru* al Lugojului și Dr. *Fiedler*, episcopul rom. cat. de Oradea—Satu Mare.

Raportul asupra activității de un an constată spor mulțumitor. Biruind greutatea începutului, ca și piedecile vremilor vrășmașe, s'au întemeiat organizațiuni viabile în nu mai puțin de 25 parohii. Și pretutindeni, în schimbul taxei de 100, respectiv 10 Lei, comitetul a dat membrilor cărțile religioase de mult folos.

În fruntea noului comitet a fost reales ca președinte d. Dr. *Demetriu Chiș*; de vicepreședinți au fost proclamați: Dr. *Gelu Egri* și Dr. *Alex. Aciu*; prof. I. Florea și Dr. Gh. Bulgăr secretari; Ant. Popoviciu și Fogaș casierii. În comitet: doamna *Lucreția Frențiu*, Dr. *Iacob Niște*, Dr. *Vasile Mureșan*, dra *Cornelia Erdeli*, d-na *Elisa Dr. Pavel*, Dr. *Vasile Oros*, Dr. Gh. Pop, Dr. V. Gherman, Gh. Mureșan, Dr. Ștefan Mărcuș, Dr. I. Moldovan, Dr. *Iuliu Chiș*, Aug. Cosma și prof. *Ioan Pop*. — Cenzori: Colonel *Frențiu*, Dr. I. Hica, D. Marian, Dr. Stanca și Alex. Mureșan.

În afară de partea administrativă, încheiată cu un cald cuvânt al președintelui, programul a mai avut o frumoasă conferință a dlui Dr. *Gelu Egri*, despre „Apostolatul laic“, arătând rolul mirenilor creștini în mijlocul rătăcirilor vremii. Corul teologilor, apoi corul catedralei sub mânastra conducere a prof. Fr. Hubic și contribuțiile muzicale ale d. *Cornelia Torsan*, Ana Varna și *Gabriela Maczalek* au înălțat și mai mult frumuseța zilei neuitate.

Cetitorii noștri se vor asocia, din adâncul inimii, dorinții și rugăciunii de progres și întărire a Agru-lui, cu care păr. episcop *Valeriu* a încheiat congresul, cerând binecuvântările Cerului peste tânăra noastră „Acțiune Catolică“.

Schimbarea la față a lui Stalin.

Dictatorul economic al Sovietelor a rostit, de curând, un discurs, cu răsunset în lumea întreagă. Stalin vestește noi directive și alte metode în gospodăria comunistă. Pentru o mai bună reușită a planului de cinci ani bine-nțeleș, care a reușit de minune în alte discursuri ale aceluiaș Stalin, și acum are nevoie de niscai injecții moderne, pentru a reuși și mai minunat.

Până aici bine de tot. Nostimada începe aci: Nouile îndrumări samănă leit cu cele ale economiei capitaliste. De pildă: Stalin renunță la plata uniformă a muncitorilor. Celor cvili-

licați trebuie să li-se dea plată mai mare. Fabricile să nu mai fie conduse de „comitete de muncitori“; ele să aibă câte un director răspunzător și cu puteri depline. Săptămâna de lucru de 5 zile, continuativă, trebuie schimbată în cea obișnuită, cu o zi de recreare generală. Licențiații, specialiștii și în deosebi inginerii cu școală țaristă, prigonii până acum, să fie atrași spre munca producătoare. Acum nu mai sunt primejdioși.

Totuși gazetele din Moscova se miră de prostia presei europene, care vede un fel de întoarcere la capitalism în discursul lui Stalin, când în realitate e cel mai pur și nefalsificat bolșevism! — Dar gazetele capitaliste n'au nici un strop de înțelegere Pfu!

Dela nunta Domniței Ileana

Scăldat în lumina de soare și sclipind de sărbătorești străluciri pământene, în freamătul de dragoste al țării întregi, castelul Peleş din Sinaia a văzut în ziua de 26 Iulie c., desfășurându-se, în încăperile-i împărătește împodobite, praznicul nunții Domniței noastre cu sburătorul venit din depărtări să ne-o fure. Prinți și prințese, odrasle împărătești dela noi și de aiurea, în frunte cu Craiul nostru și cu Regina Mamă, alătura de fiicele-i regine, au asistat la săvârșirea actului sfânt a căsătoriei bisericești, deodată cu notabilitățile politice a neamului (dintre cari notăm pe domni Maniu, Valda și Ciceo-Pop) și a străinătății, ascultând cu toții, înduioșați, acordurile cântărilor sfinte, a corului de călugărițe catolice dela Pitar-Moși, și cuvântările elevate a vlăstarului domnesc, Prințul Vladimir Ghica, preot, și a pâr. arhiepiscop catolic al Bucureștilor.

Redăm și noi în întregime, pentru acum și pentru mai târziu, această **vorbire a pâr. arhiep. Cisar**, vorbire pornită dela inimă, ce a stors multe-multe lacrimi, pornite tot dela inimă. Iată cuvântul arhieresc:

„**Iubiți Frați în Hristos!** Binecuvântarea Atotputernicului s'a coborât peste două vlăstare nobile ce s'au reunit prin taina iubirii într'un singur trunchiu; noi, cari am avut fericirea să fim martori cum două suflete și-au dat dat jurământul de fidelitate, ne simțim părtași la fericirea lor.

Fie-mi deaceea permis să aduc și eu un merit prinso de omagiu scumpei noastre Domnițe și Soțului ei — și să le doresc cu inimă părintească tot ceea ce inima omului poate dori pentru fericire. Li doresc în deosebi Domniței noastre ceea ce însăși dorește; doresc să I-se împlinească tot idealul, să-I fie căsnicia o zi de sărbătoare fără apus de soare, — să-I dea Domnul din ceruri un traiu ferice care nu cunoaște umbre, desamăgiri sau ne-cazuri, — iar orice dureri sau nenorociri să fie încătușate ca nu cumva să atingă pacea și armonia ce azi au fost făurite și binecuvântate. Dacă însă o soarte nemiloasă prin încuviințarea lui Dumnezeu ar atinge fericirea ei, atunci Atotputernicul să-I fie într'ajutor, ca să urmeze pilda domnițelor din istoria neamului, cari au știut să arate în zile negre virtute, vitejie și eroism.

Dar, tânără Domniță, cu toate că ne veselim de fericirea Alteței Voastre, totuși inima noastră resimte o tainică durere. Zănele Peleşului șoptesc că vlăstarul domnesc, urmând pe vrednicul soț, va fi sădit aiurea, în țară depărtată, acolo unde bătrâna Dunăre mereu întinerește. Să vă fie această împrejurare simbol și cheazășie pentru soarta vieții! Veți pleca dintre noi, Principesă, — dar gândul și inima poporului Român ce-și iubește Dinastia, vă vor însoți dincolo de hotare! Sunt convins că nu veți uita Bucegli falnici cu codrii lor

cei semeți, ce apără și desmeardă legendarul Castel Peleş; nu veți uita murmurul pârului ce de atâtea ori v'a șoptit doine și povești de eroi din trecutul sbuciumat al patriei; nu veți uita portul național atât de variat, bogat și frumos; nu veți uita simpatia ce v'ați câștigat la mic și mare, — iar în vise duioase veți tresări în amintirea plăcută a uralelor ce v'au răsunat pretutindeni unde ați binevoit a lua parte în mijlocul poporului la bucuriile sale: icoana neștirbită a României Mari va rămânea adânc săpată în amintirea neștearsă a tineretii: iată ce ne mângăie în durerea despărțirii!

Când în pioasă vedenie sau rugăciune veți deschide larg sufletul nobil către Cel-de-sus, o Principesă, amintiți-vă țara cu creștetul munților ce se adumbrește în nori sau este feeric încins de mahrama troenită; amintiți-vă câmpiile întinse cu belșugul grânelor, pajiștele smălțate'n mii de flori, pășunile cu nenumărate cirezi și turme; amintiți-vă copiii și tineretul, speranța viitorului, — nu uitați pe cei ce se trudesco pentru țară și tron: — și atunci înălțați cu sufletul plin de recunoștință o rugă fierbinte pentru România Mare, pentru iubitul nostru Suveran, ce se trudește neobosit să readucă fericirea de odinioară, să mărească prestigiul țării și să asigure scurgerea bănoasă a bogățiilor pământului nostru peste mări și țări; rugați-vă pentru o mamă duioasă, pentru frați și surori scumpe, — și deseori cuprindeți în rugăciune caldă și recile dar falnicele morminte dela Curtea de Argeș! De v'ar picura atunci lacrimi de duioșie — acestea vor fi mângărite nestimate ce împodobesc fruntea senină a Alteței Voastre dând dovadă de un suflet ales, mare și bun! Fericirea României va fi fericirea Alteței Voastre! Să trăiți, Principesă, întru mulți ani cu sănătatea Amin!”

S'au făcut multe și mari daruri Domniței. Toate sunt numai a ei. Acesta unul e al ei și al tuturor. Molime n'o să-I poată mânca, hoții n'o să-I poată fura. Nici chiar vremea n'o să-I poată strica. Vistieria sufletelor, unde și-a luat locul, o să-I păstreze, mereu, neatins, scânteietor în razele credinții.

Știri marunte

Personale. Ven. Ordin. de Oradea a numit pe pâr. *Nicolae Gherman*, neohirotonit, de admin. parohial la Sighetul Silvaniei. Prof. *Dr. Ioan Georgescu*, hirotonit tot la Oradea, în 12 Iulie c. va activa la biserica sf. Vasile din București.

— Ven. Ordinariat al Maramureșului a constituit pe pâr. canonic *Ludovic Vida* de director, pe pâr. canonic *Dr. Gheorghe Bob* de controlor, pe dl prof. *Ioan Leșianu* de contabil, pe pâr. *Patriciu Irușas* de purtător provizor al agendelor cassiere la Administrația capitalară. Același a numit pe pâr. *Gheorghe Goia* din Crucișor de paroh la Fărcașa, pe pâr. *Ștefan Dunca* de admin. local la Soconzel, iar pe dl arhitect-inginer diplomat *Emil Buia* l-a numit de arhitect diecezan.

Darul Sfântului Scaun și mesajul lui către Domnița Ileana. Printre multele daruri cu cari a încărcat-o dragostea obștească pe tânăra Domniță se remarcă în deosebi, prin înălțimea spirituală dela care vine, darul Preafericitului Părinte dela Roma. L'a adus însărcinatul de afaceri al Nunțiatului apostolice, Msgr. Umberto Kaldewey, și consistă într'una din cele mai prețioase relicvii sfinte care există: o fărâma din rămășițele sf. Tereza de Lisieux. Acest dar de neprețuit al Suveranului Pontif era într'un cofret de mătase roz, având deasupra un plic cu insignele romane: mesagiul trimis Mirilor de Piu XI. — Evident, atenția deosebită, acordată părechii domnești de Capul creștinătății a mișcat profund toată lumea prezentă.

Locale. Joia viitoare, de praznicul Schimbării la față, va predica în catedrală pâr. *Dr. Nicolae Lupu*, prof. la Academia noastră teologică, iar Dumineca ce vine, a zecea după Rusaliu, va predica pâr. *Dr. Vasile Aftenie*, deasemenea profesor la aceeași Academie.

— Incet, și parcă cu sfială, se continuă lucrările de întregire, la *Palatul Cultural*, ridicat în locul lăcașurilor de odinioară a lui Timotei Cipariu și Ioan Micu Moldovan. În zilele din urmă s'a isprăvit un fronton al fațadei, rămânând ca acoperișul provizor să fie înlocuit cât mai curând cu cel definitiv. Mizerii financiare întârzie însă acest lucru. Și sunt temeri că va întârzia binișor realizarea în întregime, a planurilor dlui arhitect Victor Smigelschi, și a dorinței elitei culturale blăjene.

Cantorii se adună iarăși împreună. De data aceasta la Cluj. În ziua de 18 August c. Așa apare din convocatorul trimis în toate părțile. Program: Ascultarea sf. liturghii, părăstas pentru membrii decedați, congres cu rapoarte și alegeri, discuții publice și propuneri. Gândurile de cari e animată această corporație — conducere și membrii la fel — sunt dintre acelea cari îi fac cinste (redactarea unei reviste: »Cantorul Român«, înființarea unei școli de cantori, cu internat ș. a.) — Să sperăm că rezultatul străduințelor ce se depun vor aduce roade bogate cât mai curând.

Tovarășii roșii la lucru și la noi. Pe ziua de 1 August c. comuniștii au îndrumări să se dedeie la acte de revoluție și manifestații de stradă. Și se vede că la ei ordinul ordin. Direcția C. F. R. a înregistrat numai decât o serie de dovezi a disciplinei bolșevice. Și anume: un atentat împotriva unui tren de marfă ce se ducea spre Ploiești (lângă stația Buda). Altul lângă Ciurea—Iași. Al treilea pe distanța Ocița—Nouă Sulița; al patrulea în stația București—Mărfuri. În vederea prevenirii altor dezordini, spune-se, s'au luat măsuri drastice. — Faptele sunt semnificative. Ucenicii lui Lenin sunt una, întru a distruge, numai să-și ajungă idealul. N'ar fi vremea oare să fie una și slugile lui Hristos întru cimentarea cetății sufletești a creștinilor și întru apărarea comorilor primejduite tot mai evident și mai din aproape?

Concurs. Cu terminul de 14 August c. Ven. Ordinariat al Maramureșului, deschide concurs la parohiile vacante: *Potâu* (distr. Seini); *Rozavlea* (distr. Ieud); *Sârbi* (distr. Sighet) și *Crucișor* (distr. Seini) Același publică, tot pe atunci concurs pentru ocuparea postului de catihet la scolile primare din Satu-Mare.

† **Gavril Berinde**, paroh și prot. on. în Potâu (eparhia Maramureșului) a trecut la celea veșnice în 28 Iunie c. într'al 36-lea an al preoției și 63 al vieții. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“

M. Timișoara. Literale fundamentale a celor mai multe burse ce se dau de aici dispun precis ținutul, adesea până și localitățile de naștere a bursierilor ce caută să fie preferiți. Cu toate acestea se poate întâmpla să rămână vre-un stipendiu fără reflectant corăspunzător amăsurat literiei. În cazul acesta nu-i eschis să aibă parte de aceste roade ale binefacerei și alții, dintr'alte părți be țară decât cele prevăzute de rândurile scrise ale binefăcătorului de demult.

I. Sibiu. Dacă ați cunoaște numai nițeluș »dragostea pravoslavnică« a pâr. Scriban față de tot ce-i catolic, nu v-ați speria de fulgerele ce aruncă asupra noastră. Sunt, toate, din senin. Adecă inventate. De aceea nici chiar barba lui Iupiteriană nu le poate da putere. Așa e și cazul grozav al »episcopului catolic« Mrzena, osândit de autoritățile din New-York la un an închisoare pentru că a traficac cu vinul de slujbe, călcând legea prohibițiunei. Biruitor, arhimandritul și-a făcut numaidecât judecata despre ticăloșia întregului catolicism. Ori este absolut cert — avem și documente pozitive la mână — că pomenitul nenorocit nu a fost nici odată, nici o singură clipă, preot catolic. Necum episcop. Apartine »vechei biserici catolice ortodoxe cehoslovace«. A fost făcut păstor metodist în 1928, după ce fusese mai întâi consacrat episcop grec în 1924!! Este, în consecință, rudă mult mai apropiată de pâr. Scriban decât s-ar fi putut bănui. Chiar de aceea suntem siguri că marele măestru al țigănilor patriotice îl va spăla curat și nevinovat. Fără a rectifica vreun cuvânt din ocările ce le-a vărsat peste noi, Dreptatea pravoslavnică nu îngăduie o așa neleguire!

Școala Normală greco-catolică de fete, Blaj**Condiții de primire**

În conformitate cu ordinea din 18 Iulie Nrii: 4357 și 4350—1928, ale P. V. Consistor arhiepiscopesc, în anul școlar 1931—32 vor funcționa, la școala normală gr.-cat. română de învățătoare, clasele: IV, V, VI și VII.

În clasa IV-a normală, vor fi primite eleve cari au reușit la examenul de clasa III, cu „Certificat de absolvire a gimnaziului”, și în baza unui concurs.

Inscrierea la concursul de admitere trebuie să se facă până la 20 August a. c. la Direcțiunea școlii normale.

Cererile de înscriere vor fi semnate de reprezentantul legal al candidatei, cu arătarea profesiei și locuința subscrisorului.

La cerere se vor anexa:

1. Extrasul de naștere și de botez.
2. Actul de vaccină.
3. Certificat dela primărie, prin care se dovedește, că e fiica unui cetățean român.
4. Certificat de studii. Purtarea candidaților, notificată în certificatul de studii, va fi cel puțin „bună”.
5. Certificat dela percepătorul fiscal respectiv, în care se vor arăta amănunțit dările către stat, județ, comună, ce le plătește reprezentantul legal.

Acest certificat va fi vizat de Administrația financiară.

6. Un certificat dela primărie, prin care să se arate amănunțit: Numărul copiilor și vârsta fiecăruia, cum și averea reprezentantului legal.

7. Un certificat dela primărie, sau autoritatea la care servește sau a servit tatăl —, dacă e funcționar de stat, județ, sau comună. În acest certificat se vor arăta serviciile civile sau militare, aduse statului în anii serviți.

Concursul de admitere în școala normală se va începe în ziua de 10 Septembrie (dimineața la 7 ore). Concursului îi va premerge examinarea medicală și cercetarea aptitudinii muzicale a concurenților.

Eleve schioape, gângave, sau cu un alt defect fizic, nu pot fi primite. (Cap. XXI, art. 452).

Candidatele admise la concurs, în urma cercetării medicale și de aptitudine muzicală, vor face:

1. Probe scrise: din limba română, aritmetică și istoria Românilor.
2. Probe orale: din materiile de mai sus și din geografia României. — Pentru a fi admise în școala normală se cere minimum media generală 6.

În clasa V-a normală. În acest an se vor primi — în limita locurilor vacante — eleve și în clasa V-a normală.

Acestea încă vor anexa la cerere actele amintite la clasa IV-a normală. Vor face examen de admitere din l. română, matematică, introducere în psihologie, istoria universală și geografia fizică, după programa clasei IV normală.

Taxele școlare vor fi: 200 Lei taxă de înscriere, 300 Lei taxă de clădire, 1600 Lei taxă școlară, 150 Lei pentru stricăciuni și medic. Se achită: la înscriere 1350 Lei și la 1 Februarie 1932 Lei 900. La intrare elevele cari intră pentru prima dată în școala noastră, vor mai plăti suma de 600 Lei pentru costumul de gimnastică, care se confecționează de croitoreasă angajată și supravegheată de Direcțiunea școlii.

Toate elevele normaliste sunt obligate să

aibă 2—3 bluze albe uniforme și costum național. Acelor eleve cari nu le aduc acestea cu sine, le va procura școala pe spesele fiecăreia, sau le va transforma școala dacă nu vor fi confecționate conform prescrierilor.

În puterea legii în vigoare (Cap. XXI, art. 442) nici o elevă nu poate fi înscrisă la școala normală decât ca elevă a internatului. „Școalele normale sunt internate” (Cap. XXI, art. 442).

Elevele școlii noastre normale vor fi în „Internatul școlilor secundare gr.-cat. din Blaj”, ale cărui condiții pe primire se publică separat din partea Direcțiunii aceluia Internat.

Pentru orientarea celor interesați în cauză se apasă de cuvântul că elevele ce doresc să fie primite în cl. IV. ori a V. normală vor face examen pe admitere și în anul acesta ca și în anii trecuți. Examenul de corigență se ține în 9 Sept. Inscriserile în 12, 13, 14 Sept. Anul școlar începe în 15 Sept., la 7 ore dimineața.

Direcțiunea.

Rectoratul Internatului de băieți — B LA J

Nr. 92—1931

Concurs**de primire în Internatul Vancean de băieți**

Preaveneratul Consistor arhiepiscopesc cu Ordinul Nr. 2883 din 18 Iulie 1931 publică concurs de primire pe anul școlar 1931/32 la Internatul Vancean de băieți, cu termenul de 15 August 1931, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Taxa pe anul școlar 1931/32 face 10.500 lei. Aceasta se va plăti în trei rate și anume: la începutul anului școlar 4500 lei, 3000 la 1 Ianuarie 1932, iar 3000 lei la 1 Aprilie 1932. — Pentru cazul, că în cursul anului prețurile s'ar urca simțitor față de cele curente, Consistorul își rezervă dreptul de a impune o suprataxă corespunzătoare.

2. Elevii noi ai internatului vor mai solvi la înscriere o taxă de 200 lei.

3. Fiecare elev trebuie să aibă următoarele efecte: 1 saltea (sac de pae) și 2 cearceafuri (lepedee) de pus pe saltea; 2 perini (nu prea mari) și 4 fețe de perină; un țol sau plapomă și 2 fețe; 2 lepedee albe de geolgiu (colorate sau de lână nu sunt bune, fiindcă strică uniformitatea) de mărime 180×140 cm. pentru acoperirea paturilor; 1 palton pentru vreme de iarnă, cel puțin 2 rânduri de vestimente și 2 perechi de ghete bune; cel puțin câte patru perechi de schimburi bune; 3 ștergare; cel puțin 6 batiste; o pereche de pantofi de noapte; un păhar pentru apă; un tacâm (cuțit, furculiță și lingură) și cel puțin 3 servete; o perie de vestimente și perii de ghete; piepteni; 1 săculeț pentru a da rufele la spălat. Pe toate rufele și vestimentele cari se dau la spălat, precum și pe săculeț, se va coase numărul ce se va indica în rezoluția de primire. (Elevii din anul trecut vor avea numărul vechiu).

4. Părinții sau tutorii elevilor se vor obliga în cererea de primire că vor împlini exact aceste condițiuni. Pentru cei cari n'au fost anul trecut elevi ai Internatului se va arăta în petiție: a) în care clasă liceală au să intre ca elevi ordinari; — b) dacă sunt corigenți sau repetenți; — c) la care confesiune aparțin; — d) situația socială a părinților: preoți, învățători funcționari, agricultori, etc.

5. La cerere se va alătura și câte un plic

timbrat (recomandat) de mărime potrivită, purtând adresa exactă a petiționarului, pentru a se putea da răspuns de urgență.

Cererile se adresează Prea Veneratului Consistor, dar se trimit deadreptul la Rectoratul Internatului.

Blaj, la 18 Iulie 1931.

I. E. Évrard

1453 (1—2)

Rectorul Internatului de băieți

Liceul român unit de fete din Beluș

Nr. 396—1931

AVIZ

Lucrările dela începutul anului școlar se vor face după cum urmează: Examenul de corigență în 5 și 7 Septembrie. Examenul de admitere în cl. IV în 11 Septembrie. Examenul integral și de diferență în 10 Septembrie. Examen de admitere în cl. I (dacă numărul elevelor prezentate va trece de 50) în 4 Septembrie. Prezentarea la școală în 12 și 15 Septembrie. Începerea cursurilor în 16 Septembrie.

Cererile de înscriere pentru examene se vor înainta din 25 August până în prezina fiecărui examen. Cererile de înscriere pentru bacalaureat se vor înainta între 25—30 August, personal sau prin poștă, și vor fi timbrate reglementar. Aceste cereri se scriu de către părinți sau reprezentanții legali ai elevelor. Pentru răspuns se alătură timbrele necesare.

Sunt două internate: Internatul gr. cat. „Pavelian” și Internatul ortodox de fete. Pentru informațiuni a se adresa deadreptul Direcțiunii internatului respectiv.

Taxele școlare sunt 1800 Lei anual; 800 Lei se plătesc la prezentare. Inscriserile la școală este definitivă numai după plățirea taxei. Scutiri de taxe de frecvență se dau numai după trimestrul I și pot beneficia de ele numai elevele lipsite (cu certificat dela primărie) cari au media generală cel puțin 7.50. Dela taxa de înscriere — 300 Lei — nu se dă scutire.

Părinții sau tutorii elevelor nu pot angaja locuințe în oraș fără aprobarea Direcțiunii. Un tablou al locuințelor admise se va afișa la liceu.

DIRECȚIUNEA

Administrația Centrală Capitulară, Blaj

No. 580—1931

Inchiriere

Se dă în chirie cu ziua de 16 August 1931 localul de prăvălie și o cameră a casei No. 10 din Strada Regele Ferdinand, a fundațiunii Nic. Pepelovici și soția Ana născ. Gyulay. Cel ce dorește ca să ocupe acest local, să-și înainteze oferta de chirie, cu prețul și modul de plățire la Administrația Centr. Capit. până la 15 Aug. 1931 ora 5 d. a.

Blaj, 30 Iulie 1931.

Dr. Ambroziu Chețianu
adm. capit.

Aviz

În legătură cu Avizul școlar publicat în Nr. 29 al ziarului nostru, Direcțiunea Școlii comerciale superioare gr.-cat. de băieți, aduce la cunoștință, că taxa școlară pe anul 1931—1932 este de 3000 Lei.

DIRECȚIUNEA

— Ce dorește mama și copilul? Pudră cremă săpun HÖFER —